

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22.

(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... .. 840 Lej.
Fél évre ... .. 420 Lej.
Negyed évre ... .. 210 Lej.
Havonta ... .. 70 Lej.

Hirdetések díjszabás szerint.

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Féllábu mártírok

koldulnak Arad és Temesvár között a vonaton. Némelyik féllábu, némelyik felszemű, de mindegyik mártír, mert onnan jöttek, ahonnan tíz éves szenvedések sikongó koncertje kergette el ezt a sereget, vértanuk ők, a szó legszorosabb értelmében, a vérnek a tanúi. Egy-egy esti vagy délutáni arad-temesvári vonaton három-négy ilyen szerencsétlen nyomorék nyújtja feléd a kezét alamizsnáért.

Adjunk nekik, mert adni szívbéli jóérzés és másokon segíteni emberi megnyugvás. De álljunk meg egy pillanatra valahol Vinga és Németország között és gondoljuk csak el: ezeket a mártírokat nem a keskenyvágányú viharos-vonatok első- és másodosztályú utasainak kellene eltartani, hanem az államnak. Közép-Európában talán az egyetlen állam Németország, amely ezt a rokkantkérdést már a forradalmi pillanatokban szabályozta. Kétségtelesen drága ár egy győzelmes köztársasági eszme elfogadásáért, a 200-tól 500 márkáig terjedő hadi járuléka, amit ezek a német katonai rokkantak kapnak, hiszen ez milliókra megy a germán pénzügyminiszter belső háztartásában, de végeredményben ez a gondoskodás mégis csak tehermentesíti az állam dolgozó polgárait az alamizsna-osztogatástól. És amíg Németország ilyen módon inkább a saját államháztartását súlyosbítja, addig szomszédja, Ausztria, még mindig ezzel a problémával küzd és fővárosának, Bécsnek ucáin régi osztrák-magyar uniformisokba bújtatott koldusok száza emlékeztetnek egy azóta letűnt korszakra, a vére, a háborúra.

Nem, nem mintha Romániában ehhez képest aránylag nem lenne csekély a kolduló rokkantak száma, de még ennyinek sem szabad lenni! A külföldről — külföld alatt a nagy nyugati államokat értjük — erre felé utazó ember tágra nyitja a szemét, ha egy ilyen reszketős, mankós, bekötött szemű ember hertorz állja útját az állomásokon vagy a vasuti fülkében. Vannak az állami berendezkedésnek általában olyan mostohái, akiken sürgősen kellene segíteni és itt a tisztviselőkérdést éppen úgy mostohának deklaráljuk, mint mondjuk a gyermekvédelmet. De mindezeknél is sürgősebb az a feladat, hogy az erre hivatott minisztérium megtisztítsa az országot azoktól a koldusoktól, akik ezért a koldulási szabadságért vérüket, sorsukkal, idegeikkel fizették meg és akik annak az államnak a betegei, amelynek területén koldulni a kényszerülnek. Ortopéd

Duca dicséri a Népszövetséget. — Megnevezték Tisza István igazi gyilkosait. — Haranggal oltották el az égő petroleumkutat. — Temesváron luxus a tudomány. — Elrekvirálták egy aradi igazgató lakását. — Gyilkos merénylet történt Aradon. — Béke Molnár Ferenc és Fedák Sári között. — Egy régi magyar színész halála. — Aradi nevelőnő mint szakállas hölgy. — Visontai Soma meghalt. — Inzultáltak egy színikritikust Lugoson.

géplábakat nekik, tágas és levegős szemészeti klinikákon adják vissza látásuk épségét és ha nem is dobhatják el véglegesen testük mellől a mankót, legalább a lel-

kük szabadságát adjuk vissza azal, hogy végre otthont, megélhetést, nyugalmat és kenyeret biztosítsunk törődött testük koldus mártíromságának.

Abd el Krim nem sebesült meg.

Párisból táviratozzák: A *Matin* értesítése szerint Abd el Krim, a marokkói felkelő vezér nem sebesült meg és az erről szóló hír csak azért terjedt el, mert egy Ebel Kazel törzsfőnök szenvedett könnyebb sérüléseket a spanyolokkal való harcokban. A rifiek állandó éjszakai támadásai magy. veszteségeket okoznak a spanyol csapatoknak. A riffi tüzérség Albuemas közelében négy, Tetuannál pedig két spanyol repülőgépet lelőtt. Legközelebb a spanyol hadműveletek vezetését Primo de Rivera tábornok veszi át és megkezdzi az offenzívát Abd el Krim fővárosa ellen.

Pteancu Sándor dr.

nyilatkozik Duca miniszternek rávonatkozó megjegyzéséről, az új iskolarendeletről, a pótvizsgákról, a kisebbségi oktatásról.

Érdekes interjú Erdély közoktatásügyi vezérfelügyelőjével.

(Brassó, szeptember 22.) Az egyik brassói lap munkatársát ma fogadta Pteancu Sándor dr. közoktatásügyi vezérfelügyelő, a kiről tudvalevőleg néhány nappal ezelőtt Duca külügyminiszter a magyar egyházak képviselői előtt Genfben azt a kijelentést tette, hogy még a kormány szerint is tubuzgó a magyarsággal szemben. Az újságíró először azt kérdezte Pteancutól, hogy mit szól Duca külügyminiszter rávonatkozó nyilatkozatához. A vezérfelügyelő így felelt:

— Önök tudják, hogy mit írtak. Önök felelősek ezért a nyilvánosság előtt. Én nem tudom, hogy mit mondott Duca külügyminiszter.

— Mit érez belül vezérfelügyelő ur?

— Kénezzék meg Ducát, forduljanak a külügyminiszterhez. Van maguknak hirszolgálatuk.

— A magyar közönség körében az a vélemény alakult ki, hogy az érettségi vizsgálatok tragikus eredménye Angheliescu közoktatásügyi miniszter egyik rendeletének köszönhető, amelyben ut-

sítja a vizsgáló bizottságokat, hogy tekintet nélkül a kisebbségi tanulók tudására, vagy nem tudására, nagyrésztüket buktassák meg. Mit szól ehhez vezérfelügyelő ur?

— Nem tudok ilyen rendeletről — hangzott a rövid válasz. — Nem igazak ezek a híresztelések.

— Most kitűnő alkalma van arra vezérfelügyelő urnak, hogy a torlakra forrassa a szót azoknak, akik ezeket a valótlan híreket terjesztik. Tessék elővenni Angheliescu miniszter vonatkozó rendeletét keltezéssel és iktatószámmal együtt és bizonyítani, hogy nem politikából buktatták meg a kisebbségi maturanok nagy részét.

— Nincs időm keresgélni az iratok között. Angheliescu miniszter azt az utasítást adta a bizottságoknak, hogy azoknál a tárgyaknál, amelyeknél a felelet román, vagy francia nyelven történik, legyenek engedékenyek. A diákok azonban nem volt kellezőleg felkészültek. A külföldi egyetemekről pedig állandóan érkeztek a panaszok, hogy a romániai diákok tu-

datlanságukkal megakadályozzák az előadások folytonosságát. Ennek az állapotnak a megszüntetésére kellett valamit tennünk. Elismerem a vizsgák gyászos eredményét, de az ország jövője és jóhírve szempontjából óriási jelentősége van ennek. A miniszter tehát nem adott ki olyan rendeletet, mint amelyet Ön említ.

— Milyen lesz a pótvizsgák eredménye?

— Aki tud, az átmegy, aki nem tud megbukik, még ha a miniszter fia is. Elvégre a bizottság csak az egyetemről zárja el a megbukott diákokat, akik még lehetnek egy-éves önkéntesek, elmehetnek hivatalnoknak, vagy gyakorlati pályára.

— Tudomásunk szerint a kormány a szerzetesi iskolákba a román nyelvet akarja bevezetni. Nem gondolja-e vezérfelügyelő ur, hogy ez az intézkedés nagy megütközést fog kelteni. Ugyanis a kormány arra hivatkozik, hogy külföldön is a szerzetes iskolákban az állam nyelven tanítanak, azonban elfelejtkezik arról, hogy külföldön a szerzetesek vallása egybeesik az államvallással. Nem gondolja-e vezérfelügyelő ur azt, hogy éppen a román kormánynak kellene elcimentezkedéseket tenni, mert ez a rendelet a külföldön is nagy megütközést váltana ki?

— Nem vagyok miniszter. Forduljanak az információs irodához.

A magánoktatásra vonatkozó törvényjavaslatról kijelentette a vezérfelügyelő, hogy a magyarság elégedetlenségét nem érti, hiszen nincsenek is tisztában a javaslatokkal. Szerinte a liberális kormány nagyon humanusan kezeli a kisebbségek ügyét, de a magyarok, ha valami a kormánytól jön, mindig panaszkodnak. Pteancu úgy véli, hogy ideális közoktatásügyi állapotok uralkodnak az országban és nem lát semmiféle kisebbségi jogserelmet. Megkérdezte ez után az újságíró, hogy a kormány miért tesz különbséget a magyar, s szász kisebbség között. Pteancu nem tud ilyen megkülönböztetésről, Angheliescu egyformán bánik a kisebbségekkel. A felsorolt bizonyítékokra a vezérfelügyelő egyáltalán nem válaszolt.

— Mint pap, mit szól vezérfelügyelő ur azokhoz a tragédiákhoz, amelyek a középiskolai tanári vizsgák következményeinek tudhatók be. Mit szól szegény László professzor halálához?

— Nem tudok róla, mert nem olvasok újságot, én csak a kötelességemet teljesítem. Hagyjanak nekem békét — fejezte be az intervjút.

Haranggal oltották el a morenii égő petroliumkutatót.

Hiábavaló kísérletek után sikerült az oltás. — Alagut, ágyuzás után jött a harang.

(Bucuressti, szeptember 22. Saját tudósítónktól.) Bacautól keskenyvágyú vasut visz Moreni felé. Ott van a petroliumvidék központja. A levegőben erős petroliumszag érzik; kis árkokban sötét folyik az olaj. A gyártelepek körül vannak a völgyben. Hangos, égő élet folyik itt, autómobilok tolonganak. Százféle arccal találkozunk az ember, a szakállas orosz pénzbarától egészen az amerikai Edison-képi mérnökig, aki sajátkezűleg vezeti autóját és olyan szalmakalapot visel, mint az afrikai oroszlanvadászok. Körülbelül harminc idegen és belföldi petroliumtársaság aknázza ki a föld mérhetetlen kincseit. Az ipartelepelt körülvevő dombosor mögött targoncok irányban óriási füstfelhő kanyarodik az égnek. A tiszta kék eget abban az irányban állandóan felhők takarják, a sötét füstfelhőből olykor óriási lángnyelvek lobbannak ki. A föld tompán dübörög, mintha hatalmas ágyus szekerek közelednének. A szondák között ösvény vezet fel a domb tetejére. A domb tulsó oldalán és a völgyben vannak a Romano-America társaság szondái. A fák levelei feketék az állandó olajpermetezéstől. Itt-ott hatalmas ütések hallatszanak. Fúriák a földet, petrolium-ér után kutatnak.

A tetőn aztán feltáru az óriási tűz. Egy cserjés közelében derékvastagságú nyílásról ömlik ki a gáz a föld mélyéből. A föld színétől számítva körülbelül egy méter magasságban meggyulladt a gáz. A lángok közül állandó robbanások hallatszanak. Óriási magasságba csap fel a tűz, remeg a föld s a zaj olyan, mintha száz ágyú koncertje szólna több kilométeres távolságból. A tüzet csak körülbelül száz méternyire lehet megközelíteni. A tűz mellett romokban hever a felrobbant szonda vasváza. A föld széles körzetben vörösré égett. A fák, cserjék csupaszak és szárazak.

Az igazgatóság mindent megpróbált, hogy a nagy károkat okozó tüzet eloltja. Alagutakat fúrtak. A tervező mérnök azonban majdnem életével fizette meg vállalkozását. Azután ágyúval kísérleteztek. Az volt a terv, hogy ágyúgolyóval a tűz forrása mellé löknek s a robbanás következtében beomló földmennyeiség majd betemeti a nyílást. Ez nem sikerült. Az ágyúgolyó újabb lyukat fúrt a földbe s azon is gázok tödültek kifelé, úgy, hogy most két fősóvája van a tűznek.

A tűzvész eloltására a vállalat már hetek óta óriási áldozatokat hozott. A kísérletek végül is eredménytelenné váltak. Szombat délelőttre elkészült az a nagy harang, a mellyel még egy utolsó kísérletet akartak tenni az égő pokol elfojtására. A mérnökök és a szolgálatukra rendelt munkások halált megvető bátorsággal közelítették meg a lángonként, hogy a gigászi harangot föléje boríthassák. A harang szalagjai az előző kísérletektől eltérően ezúttal nem olvadtak el. S miután a harang kerülete óriási nagyságánál fogva teljesen

befőtte az égő szondát, meg volt minden remény rá, hogy sikerült a tüzet elfojtani. Azonban idő előtt emelték fel a harangot s ekkor újabb lángok csaptak fel alóla. A tüzoltási kísérletet megisméltették. Most már azután teljes sikerrel járt az oltás. A hetek óta lobogó lángok kialudtak.

Borzalmas autókatasztrófia egy szerb költő gyászünnepélyén.

(Belgrád, szeptember 22.) Vasárnap tartották meg Petrovics szerb nemzeti költő gyászünnepélyét, amelyen borzalmas végű autóbusszerencsétlenség történt. Az ünnepségre az ország minden részéből küldötségek érkeztek, sőt a kormány csaknem teljes

Természetesen mielőtt az oltáshoz hozzáigottak volna, széleskörű elővigyázatossági intézkedéseket fogantattak, mert attól tartottak, hogy a felgyülemlett gázok a levegőbe röptek a harangot. Szerencsére ez nem következett be. A szonda körül és a harang alól még mindig sűrű, nehéz gomolygó füstfelhők keringenek. A szakértők azonban kizártnak tartják, hogy újabb nehézségek keletkezzenek. Az eddigi megállapítások szerint a szondaégés több mint félmillió lej kárt okozott a tulajdonos társaságnak.

számban résztvett a gyászünnepélyen. Az egyik vidéki küldötséget szállító autóbussal eddig meg nem állapított okok miatt a Lovcsen hegy tetejéről a mélységbe zuhant. Husz utas azonnal sérnyet halt, többen súlyosan megsebesültek.

„Marjáné a lelket marja...”

Az elborult elméjű világtalan asszony tragédiája. — Megrázó jelenet az aradi rendőrségen

(Saját tudósítónktól.) Hétköznap délelőtt Janou Traian, az aradi központi rendőrség bünygyi osztályfőnökének hivatali szobájában. Egy íróasztal, egy mindig jókedélyű rendőrkapitány, két fotel, benne süpped két újságíró. Az ablakokhoz legyek vágódnak zümmögve. Négy fal közé zárt apró, szárnyas rabok, akik kikíváncsognak a hivatalszoba hűvöséből, ki a szabadba, az őszi verőfényben, csököcs napsugárban uszó világba. A folyosókon kívül állandóan lépések zaja hallik. Tisztviselők sietnek, rendőreszmák dobannak a cementkockákon. Jámbor falusiak csoszognak ajtótól ajtóig, míg eltalálják az igazit.

Tizenegy és tizenkettő között. Janou rendőrkapitány a napi posta átnézésével foglalatokodik. Közben azonban informálja a saját is az éjszaka és a délelőtt bűnös eseményeiről. Ilyenformán: „Iksz Ipszilón 18 esetendő cselekedély az éjjel szerelmi bánatában marószódát ivott. A közkórházba szállították.” Szürke ügy. Nincsen szenzáció. Még mindig tart a nyári uborkaldény. Nem akar valami jó, kládós kettős apagyilkosság megtörténni. Örökösön csak ilyen szürke, mindennapos esetek. Semmi érdekes.

— Más semmi? — kérdeztük. — Más semmi? — kérdezzük. Informátorunk. Távozásra készülünk. Ebben a pillanatban sarkig kitarul az ajtó és egy uriember karonfogva vezet be egy világtalan, baboskendős öregedő munkásasszonyt. Odastellungolnak egyenesen a rendőrkapitány íróasztala elé. A vak asszony arca zavart, bamba, hályogborította két szeme kierzőködik a nagyvilágba. Egész testében mozog, remeg, reszket a szegény pária, nincs nyughatása egy pillanattig sem. Mintha csak a vitustánc gyötörné. Pillanatnyi csend. Csak anynyi, amennyi idő alatt egy légy csendháborító zümmögéssel a szobasarak pókhálójából az ablakig repül. Ezalatt a munkásasszony

negédes dörgölözéssel simul az uriemberhez és félig a vállára hajtja a fejét. Mindez egy másodperc alatt történik, de elegendő idő ahhoz, hogy minden idegszállunk megfeszüljön az izgalomban, míg az ur megtöri az intermezzót:

— Sárga Károly munkáspénztári főtisztviselő vagyok. Elvezettem ezt a jó asszonyt, aki szeret engemet, a főorvos urhoz, hogy elmondja a panaszát — mondja az ur. És „meszel” a kezével a homlokán. Így érteti meg, hogy a kariához simuló asszony — elmebeteg. Erre a bamba asszonyból is megered a szó. Bugyborékol belőle, mint forrásból a kristálytiszta víz. Azt mondja:

— No maga az a védő-doktor, már mióta keresem, van nekem négy házam, az ötödikbe lakom. A hatodik Temesváron, a hetedik Szegedbe, meg negyven millió vagyonom, ha nincs lakása magának, adok én szívesen az Iskola-uccában, az árát még nem mondhatom meg, mert nem láttam még a szabályzatot, de nem szarolok, csak azt a Maria Jósánét verje meg az isten, megvettem tőle ezerháromszáz lejen a major-ságot, csak negyven lej volt közöttünk, oszt érte gyött, oszt visszavitte erőszakkal, most se pénz, se posztó, no de... megtapostam a kutyát, leharaptam az orrát, de még a belét is kitaposom, még a törvénybe az urak előtt is, nem félek én a törvénytől, a gáli perem is már ötödik esztendeje húzódik, elvitt már négy házam, két aranyláncot, hat hold belsőséget, egy bődön zsirt, falka csirkét, pulykát, rucát, mégis megvagyok, ahol-el. Mert én az igazságot keresem, de azt kikeresem, ha mindjárt bele is döglök, csináljon a védő-doktor ur igazságot a peremben, meg a szemem világával is, mert azt is eltolvajolták tőlem, hogy ne lássam, mikor a tolstást lopják a tyukjaim alól, mert ha nem tesznek igazságot, majd teszek én,

debizuristen, hogy... Mindezt egy szuszra mondja el, a nyelve úgy pergett, mint fonó leányak keze alatt a kerekcsokk. A végén valami nagyot akart mondani, de lenyelte nem jutott el csak a „hogy”-ig. Jó darabig magában dohog, azután még egy pótmondatot mond:

— Nem hiába, hogy Marja a neve, de mar is az mindenkit, még én agyon nem marom...

Most ocsudunk csak fel az ámulathól. Világos, hogy a szegény vakasszony nagyzási és üldözési mániában szenved. Janou kapitány szelíd szövege mondja:

— Jó asszony én csak az orvos vagyok, de mindjárt átvezetem magát a tizenhárom szobába a főorvoshoz. Az majd igazságot tesz. Alaposan ellátja a Marjáné baját!...

— De rögtön menjünk — mondja a világtalan és bárgyu arcán kéjes öröm csillan fel.

— Igen, igen, azonnal!

Elvezetik a detektívek szobájába. Ott még tovább beszél, dühöng, panaszkodik. Az ügyeletes rendőrorvos megvizsgálja, mentőkocsi. Kórház. Ezzel vége is volna a riportnak. Amde visszajön Sárga Károly betegségyező pénztári főtisztviselő és ceruza alá mondja még a következőket:

— Héjjas Lászlónak hívják a szerencsétlent, 44 éves, háromfokos. A férje munkás a textilgyárban. Héjjasné nemrégén hályogot kapott a szemére és az elméje is elborult. Napok óta jár már be a munkáspénztárba, a millióért és a szemevilágáért. Végig-sírja, molesztálja az egész hivatalt, kénytelen voltam hát idevezetni, hogy szabaduljak tőle. Egész uton szerelmi vallomásokot tett. Minden áron megakart csokolni és én félttem, hogy belémharap. Való igaz, amit mondott, Marja Józsefné baromfiarust megtaposta, leharapta az orrát és kezéről az ujjait. De kérem ő nem tehet róla, mert — bolond az istenadta. Tudja is ő, hogy mit csinál...

Sárga Károly elajánlja magát. Indul vissza a hivatalába, a szármegretegek közé. Héjjas Lászlónéval elrobog a mentőkocsi. A kapitánysági hivatalszoba ablakait kinyitják, a legyek kitódulnak, szárnyuk ezüstösen cikázik a napsütésben...

Pető Gergely.

Hamiskártyás kifosztott egy állami tisztviselőt.

Ujból működnek a sipisták Timi-soarán.

(Saját tudósítónktól.) Annak idején több ízben foglalkoztunk a Temesvárott működő hamiskártyások üzelmivel. Cikkjeink után az ismertebb sipisták egy időre felhagytak a tudatlan játékosok kifosztásával, de az utóbbi időben ismét megkezdtek működésüket s jóformán az összes kávéházakban ujból megindult a hazárdjáték, legtöbbszörre hamiskártyások vezérelése mellett.

Most egy, a vidékről Temesvárra felrándult állami tisztviselő tett feljelentést Bogdán vezérfelügyelőnél, a temesvári rendőrség

Jelenlegi vezetőjénél, Lázár Dani ismert hamiskártyás ellen, aki már harminc éve üzi ezt a mesterséget.

A Nagyváradról érszarmazott hamiskártyás hosszú éveken át Budapesten fosztogatta a jóhiszemű játékosokat. Majd Aradra s innen Temesvárra tette át székhelyét.

Tegnapelőtt éjjel a gyárvárosi Pátia kávéházban járt a nasi-vasi. Lázár Dani rövid időn belül 18.000 lejt vett le a tisztviselőtől, aki, mielőtt meglátta, hogy kivel játszott, azonnal megtette a feljelentést.

Bogdán vezérfelügyelő elrendelte Lázár előállítását, de az eltűnt Temesvárról s valószínűleg Aradon, vagy Nagyváradon tartózkodik. Temesvár közönsége reméli, hogy Bogdán vezérfelügyelőnek sikerülni fog a temesvári kávéházakból a hamiskártyásokat egyszer s mindenkorra kiszoktatni.

Gyűjtőnap az anyákért.

Az aradi Anyavédő Egyesület akciója. — Az aradi nőegyletek is csatlakoznak Cantacuzino hercegasszony felhívásához.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi Anyavédő-Egyesület vezető hölgy tagjai ma délután 6 órakor megbeszélésre gyűltek egybe Vásárhelyi Janka egyesületi elnöknő lakásán. A megbeszélés tárgya az anyavédelem érdekében való gyűjtőnap rendezése volt. Az értekezleten az elnöknőn kívül részt vettek: Bárány Neuman Alfrédné, Bogdán Virgelné, Burza Kornélné, özv. Antal Zsigmondné, özv. Csillag Lajosné, Münz Mártonné, Kubelkáné Vass Anna, dr. Lukács Jenőné, özv. Wittauschek Lajosné, özv. Winkler Rudolfné, Stauder Józsefné, Sugár Károlyné, Bauer Gyuláné, id. Kiss Lajosné, Steinitzer Jenny és Haller Józsa.

Az értekezleten elhatározták, hogy szeptember hó 26-án, szombaton, uccai gyűjtést fognak rendezni az anyavédő intézmény javára. Miután az Anyavédő-Egyesület megbeszélésén majdnem minden aradi nőegylet elnöknője is megjelent, megbeszélés alá került Cantacuzino hercegnő ismeretes felhívása is, amelyet az ország összes nőegyesületeinek testvéri együttműködése érdekében bocsátott ki. A jelenvolt ur-hölgyek nagy és általános lelkesedéssel reflektáltak Cantacuzino hercegnő felszólítására. Elhatározták, hogy kapcsolatot keresnek gróf Bethlen Györgynével, országos egyöntetű eljárás céljából.

Egyébként Cantacuzino Alexandrina hercegnő — mint Clujról jelentik — tegnap új levelet intézett az erdélyi nőegyesületek kolozsvári előkészítő bizottságához, amelyben közli, hogy a legközelebb megtartandó országos nőkongresszus helyét és időpont-

ját a népkisebbségi nőegyesületek kívánsága szerint fogják megállapítani. A hercegnő felkérte a ko-

lozsvári rendező-bizottságot, hogy ily értelemben értesítse az összes kisebbségi egyesületeket.

Duca meg van elégedve a Népszövetséggel

A külügyminiszter nyilatkozata a kisebbségekről. — Constantinescu miniszter Lembergben nem találkozott Csicsserinnel.

(Bucuresti, szeptember 22.)

Duca külügyminiszter ma nyilatkozatot adott az „Argus” című lapnak a genfi konferencia eredményéről. A külügyminiszter kijelenti, hogy Románia mindenben meg lehet elégedve a genfi konferencián elért eredményekkel, mert a jelenlegi ülészak elismerte az egyes államok között létrejött magánszerződések érvényét. Azok az államok is, amelyek az elmúlt ülészakban támadták Romániát, most hasonló álláspontra helyezkedtek e kérdésben. Elégítél számunkra — mondotta a külügyminiszter — hogy a Népszövetség és a népszövetségi tanács mindinkább elismeri, hogy a kisebbségi probléma nemcsak köteleességek forrása számunkra és más érdekeltségek részére pedig agitációs ürügy, hanem a problémát két oldalról kell megvilágítani, a kisebbségek kötelesege és a kormány jogai szempontjából.

A kormány tagjai csütörtökön Vaioianu közlekedésügyi miniszter elnöklésével minisztertanácsot tartanak. — A minisztertanácsban Duca külügyminiszter részletesen beszámol a genfi konferencián szerzett impresszióiról.

Constantinescu földművelésügyi miniszter ma Varsóból hazatért. A miniszter megtekintette a lengyel mintavásárt, majd Varsóban udvariassági látogatást tett. Egyes lapok Constantinescu varsói látogatásával kapcsolatban azt a hírt terjesztették, hogy a földművelésügyi miniszter ott találkozni fog Csicsserin szovjet külügyi népbiztossal. Illetékes helyen kijelentették, hogy ez a hír annál kevésbé felel meg a valóságnak, mert Csicsserin akkor nem is volt a fenyel fővárosban, de ha ott is lett volna, a földművelésügyi miniszter akkor sem találkozott volna vele, mert ez a találkozás nem volt felvéve programjában.

Aradi nevelőnőből — szakállas hölgy.

Az aradi gyermekmenhely volt felügyelőjének érdekes karrierje. — Adrienne, a szakállas csoda elindult Pécskáról s világszerte megy.

(Saját tudósítónktól.) Budapesten, ahol vasárnap délután a legjobban hullámlázik a nép, kint a Városligetben egy deszkából összetakolt kis mutatványosbódénak érdekes attrakciója van most. Nagy, piros plakátok hirdetik szerzőjét, hogy ott látható Adrienne, a szakállas nő. Külföldi vendégszereplése előtt csekély ezer korona belépődíjért, Adrienne fellépésének a kétségtelenül torzborz és férfiaknál is szokatlannul kifejtett fekete császárszakállán kívül más szenzációja is van: ugyanis három hónappal ezelőtt még sejtelve sem volt arról, hogy mint világszerte fogja kenyerét megkeresni. A szakállas nő különben érdekes karriert futott meg. Esztendővel ezelőtt még az aradi gyermekmenhely felügyelője volt. Szakállas már akkor is ütközött, úgy hogy koronáit borotválkoznia kellett. Később aztán eltávozott Aradról, a gyermekmenhely igazgatósága a makói gyermektelepre helyezte át az aradi felügyelőt, akinek polgári neve: Hegedüs Pirooska.

A bódén nagy tábla hirdeti, hogy Adrienne mikor áll uiságírók és orvosok rendelkezésére. Bár nem a meghatározott időben kerestük fel, mégis szívesen állt a rendelkezésünkre és meglehetősen közlékeny soggal magyarázta el, hogy milyen körülmények vezették őt új pályájára: — Néhány hónappal ezelőtt B. listára helyeztek. — mondja. — Két millió korona havi fizetéssel voltam felügyelő a makói állami gyermektelepen. — Már régebben, még amikor Aradon voltam alkalmazásban, nőni

kezdett a szakállam, de igen kis mértékben, úgy hogy egy borotva segítségével könnyen eltüntettem ezt a furcsa természeti jelenséget. Mikor aztán a B. lista jóvoltából állás és kenyér nélkül maradtam, támadt az az ötletem, hogy megélhetésem céljára használom fel ezt a női nagyrítván, szinte százévből egyszer előforduló természeti jelenséget. Ajánlatot tettem egy budapesti impresszariónak, aki három évre nyomban leszerződött. Magyarországon csak rövid ideig lépek fel és nemsokára Olaszországba utazom. Van egy másik rendkívül előnyös ajánlatom is, a Barnum cirkuszhoz. Még nem döntöttem azonban afelett, hogy visszatérem-e, ezt az ajánlatot fogadom-e el, vagy pedig impresszariómmal amerikai turnéra megyek.

— Személyi adataimat bármelyik látogatómnak szívesen a rendelkezésére bocsátom. Az aradmegyei Pécskán születtem, jelenleg negyven éves vagyok, négy középiskolát végeztem. Férjem is volt: Csillag Sándor pécskai kereskedő, akitől törvényesen elváltam. Azóta volt már egy vőlegényem is: egy makói uiságíró, aki azonban sajnos meghalt. Természetesen, nehezen szoktam meg, hogy pénztért mutogassanak. Egy ideig pedig a közönség bizalmatlansága bántott különösen. Azt hitték sokan, hogy nőnek öltözött férfi vagyok, vagy pedig a szakáll ragasztva van. Hogy a kétkedéseknek elejét vegyem, orvosi bizonyítványt állítottam ki magamnak. Mutatja a bizonyít-

ványt, így szól: — Alulírott igazolom, hogy Hegedüs Pirooska, pécskai születésű, Szondy-ucca 90. szám alatti lakos, volt gyermektelepi felügyelő a mai napon alaposan megvizsgáltam. Nevezett teljesen ép egészséges, fejlett, nőnemű egyén. Szervei teljesen épek. Rajta semmi néven nevezendő alaki eltérés nincsen, nem látható nála semmi más abnormalitás, csak éppen a szakála. Budapest, 1925. augusztus 12. aláírás: Dr. Bischitz Miksa, az Artista Egyesület orvosa.

— Főleg az intelligens közönség az, aki kíváncsi rám. Rendszerint csütörtökön a cirkusz délutáni előadásai után százával jönnek ki az emberek ide a vurstliába, hogy engem megnézzenek. A látványosságai bódé egészen jól megy. És én is jobban jövök ki most, mint telep felügyelő koromban. Három millió korona a fizetésem és teljes ellátásom van, azonkívül a levelezőlapjaim előadásból is van külön jövedelem. Előadás után pedig, bebugyolálom arcomat egy fekete kendőbe, aztán elmegyek mulatni az Angol Parkba, moziba, vagy egy zenés kávéházba. Bántó és kellemetlen csak az, hogy az emberek mindenfelé ujjal mutogatnak rám. Azt mondják:

— Nini, ott ül a szakállas nő! Vidáman mosolyogva mondja ezt Adrienne, úgy hogy megkérdezzük őt, vajon örül-e annak, hogy szakállas nő?

— Hogy örülök-e? Természetesen. Hiszen ez a szakáll, ez a fekete valami kenyeret ad nekem, megment a kétségbeeséstől és biztosítja a jövőmet.

Szinte szerelmesen simítja végig szakállát, és ebben a pillanatban mi is szinte sajnáljuk — tudja Isten miért — hogy nem születünk nőnek és nem nő a szakállunk.

Pofonok

a szinikritika miatt.

Feltűnést keltség színházi botrány Lugojon.

(Saját tudósítónktól.) Az elmúlt héten kezdte meg az arad-temesvári magyar színtársulat lugosi szezonját és máris szokatlan botrány támadt a színház körül, amelynek színező hőse egy rajzolóművész. Kolozsvári Andor ismert rajzolóművész rövid ideje óta Lugoson tartózkodik. A rajzoló nemcsak rajzolóművészetéről ismerik, hanem jó tolláról is és így történt, hogy az egyik lugosi lap, a „Krassószerényi Lapok” arra kérte fel őt, hogy színházi beszámolókat írjon. Kolozsvári többször írt is kritikát a színház nőtagjairól. — Az egyik beszámoló úgy látszik, nem tetszett a színház egyik elsőrendű művésznőjének, aki ezt el is panasolta egy ismerősének, akit felkért arra, hogy vonja felelősségre a kritikai sorok íróját. A művésznő férfiismerőse vállalkozott is erre és másnap délután a lugosi Róval-kávéházban neki támadt Kolozsvári Andornak, aki több színész társaságában ült a kávéház egyik asztalánál. A művésznő ismerőse sértő kifejezések kíséretében néhányszor arculütötte Kolozsvárit és csak Misoga Lászlónak, a színház táncoskomikusának volt köszönhető, hogy a pofonokat további inzultus nem követte. Az eset Lugoson nagy megütközést keltett, annál is inkább, mert Kolozsvári ott közkedveltségnek örvend.

Ügyvéd Urak! A Buletinul Justitiei cluji hivatalos lapban árverési hirdetményeket, Rudolf Mosse aradi fiókja

valamint minden más hivatalos közleményt terminusra leközi a

Bulevardul Regina Maria 10. (Sándor hírlaprodásban)

Bojkottálhat-e

a bíróság egy ügyvédet?

Simionescu törvényszéki elnök és Balasie ügyvéd nyilatkozata az ügyvéd és ügyész között történt incidens dolgában.

(Saját tudósítónktól.) Mi számoltunk be egyedül arról az incidensről, amely Balasie Sándor aradi ügyvéd és Mandru Miklós királyi ügyész között történt a napokban Rosenberg tojáskereskedő ügyének tárgyalásán. Az incidensről Mandru ügyész jegyzőkönyvet vett fel és azt Simionescu Constantin törvényszéki elnök elé terjesztette. Ezután következett az elmúlt napokban az aradi bírói karnak zárt értekezlete, amelyen aztán szóba került a konfliktus is, amelyen azt határozták, hogy az ügyvéd ellen a miniszteriumnál tesznek panaszt s addig is, míg megfelelő elégtételt nem kapnak, bojkott alá helyezik az ügyvédet. A zárt ülés nyomán a bírák állásfoglalásáról többféle hír kapott szárnyra s épen ezért ez ügyben kérdést intéztünk Simionescu Constantin elnökhöz, aki a következőket mondotta:

— A bírói kar ülésén tényleg szóba került a Mandru királyi ügyész és Balasie ügyvéd között keletkezett konfliktus, amely abból keletkezett, hogy az ügyvéd sértő kritikával illetett egy bírósági intézkedést. Megállapítottuk ugyanakkor, hogy nem egyedülálló eset, hanem már nyolc ízben megtörtént, hogy Balasie ügyvéd sértő kitételekkel illetett bírákat és ügyészeket. Ezekről az ügyekről jegyzőkönyvet vettünk fel, azokat felküldtük a miniszteriumba, addig azonban bővebben nem nyilatkozhatom semmiről, míg a válasz onnan meg nem érkezik. Tény, hogy kimondottuk a bojkottot, azonban bővebbet erről sem mondhatok.

— Elnök ur — hangzott a kérdés — a fennálló törvények szerint lehet-e bojkottot mondani egy ügyvédre és elütni őt attól, hogy feleket a bíróság előtt képviselhesen.

— Nem nyilatkozhatom általánosságban sem, amint egyetlen bíró sem nyilatkozhat annál kevésbé, mert most konkrét esetről van és a miniszteri válaszig nem mondhatunk semmiféle irányban véleményt erről az ügyről.

— Megkérdeztük Balasie Sándor ügyvédet is, aki szokatlanul érdekes kijelentést tett:

— Nekem semmiféle összetűzésem egyetlen bíróval, vagy ügyésszel sem volt, kivéve

Mandru ügyészt, akivel tényleg összetűzésem támadt. Különböző pedig az ügyből kifolyólag panaszt intéztem a legfelsőbb bírói tanácshoz, az igazságügyminisztériumhoz és az ügyvédi kamarához s azok döntését kértem.

— Ami a bojkottot illeti, az nem érdekel, annál kevésbé, mert az törvényellenes. A törvény

határozottan kimondja, hogy egyetlen bíró sem utasíthatja vissza valamely ügyvéd képviselőt semmilyen okból kifolyólag. — Egyetlen, amit tehetnek ellenem: állítsanak törvény elé, vagy kérjék az ügyvédi kamarát, hogy indítson ellenem fegyelmit: más nem tehetnek, mert másra nem ad jogot a törvény.

Béke született a Molnár—Fedák harcban.

Megegyezés történt a válófelek között. — Fedák Sári huszezer dollár végkielégítést kap.

Budapestről táviratozzák: Molnár Ferenc és Fedák Sári válópörében Bárczy István volt főpolgármester Molnár részéről és Krausz Simon, az ismert bankvezér Fedák Sári részéről, egyeztetőleg avatkoztak bele az író és primadonna közötti harcba. Az egyezkedési tárgyalások állítólag azzal végződtek, hogy Molnár Ferenc visszavonja azt a válókeresetét, amelyet házasságtörés és hűtlen elhagyás címen indított Fedák ellen. Ezzel szemben viszont Fedák nyújt be válókeresetet Molnár ellen hűtlen elhagyás

miatt. Valószínűnek tartják, hogy így aztán az egész válóper ügyet néhány nap alatt elfintézik. A további megállapodások értelmében Molnár Ferenc elismeri Fedáknak a tartásdíjra való igényét és a Magyar Hírlap szerint 20.000 dollárt hajlandó Fedáknak fizetni. Fedák ezután Bécsbe utazik vissza, ahol az „Antonia” címszerepét játsza tovább, — amelyet már eddig is százötvenszer kreált, — Molnár pedig Berlinbe megy, ahol Reinhardt nál fog darabot rendezni.

Temesváron luxus a tudomány.

Az orvosok 300 lej luxusadót fizettek egy tudományos előadásért. — Dr. Hans Müller Temesváron.

(Saját tudósítónktól.) Ahol szépiábu nők táncára tapsol a tömeg, ahol a jazzband taktusára isszák a pezsgőt, ahol a konjunktúra kereskedelem illetéktelen hasznára, vagy illetékes forgalmára szedik az adót: ott megértjük minden város gazdasági politikájának idevonatkozó paragrafusát. De ahol a tiszta kultúra a sugarasan csillogó tudomány terítkei jótékony adományait a tömegre, vagy akárcsak az intellektusra: ott érthetetlennek tartjuk azt az adózást, amelyet az emberi elme és az emberi agyvelő megnyilvánulásaira applikálnak.

Precedens van erre és ezt a precedenst meglehetősen furcsa külsőségek között nyújtotta a napokban Temesvár városa. — Előzmények gyanánt el kell mondanunk, hogy Nagyszebenben a „Szász Orvosok Egyesülete” minden esztendőben az egyesület tagjai számára továbbképző kurzusokat tart, amelyre tizennégy napos időtartamra meghívja Németország legnevesebb orvos-professzorait. Ezeknek az előadásoknak Nagyszebenben és egész Erdély déli területein hatalmas publikuma van, mert a német orvos-tudomány képviselői olyan tudományos értékekkel és olyan friss

eredményekkel érkeznek le, hogy meghallgatásuk nemcsak a Szász Orvos-Egyesület tagjainak, de a laikus nagyközönségnek is ószi-nyári élmény és tudományos érték. Az idei kurzusokra többek között leérkezett Szebenbe dr. Hans Müller a világhírű tudósprofesszor, dr. Egon Sauerbruck az európa-szerte elismert vese- és májprofesszor és még néhány olyan név, akik régóta elismert tekintélyek az európai orvostudomány terén.

Természetes, hogy Temesvár városának orvosai követni akarták szebeni kollégáik példáját és a professzorok közül néhányat meghívtak Temesvárra. Nem 14 napos kurzusról volt szó, csupán ugynevezett vita délutánokról és vitaestélyekről, amelyeken a külföldi professzorok beszámoltak volna eddigi eredményeikről, újabb felfedezéseikről és mindarról, ami a temesvári orvosokat érdekelte volna. Amíg Nagyszebenben ezeknek az előadásoknak a megtartását a város adminisztrációja teljes erővel elősegítette, addig Temesváron előállott az a furcsa helyzet, hogy mindazokra a temesvári orvosokra, akik ezeket a külföldi előadásokat végig akarták és akarják hallani, a város adminisztrációja fejenként 300 lej luxus-adót rótt ki.

Ennyi történt, több nem. Dr. Müller megtartotta előadását, természetesen honoráriurnot nem fogadott el a temesvári orvosoktól, különben is többszörös milliómos és inkább apostolkodásból tart előadást Erdélyben, semmint azért, hogy pénzt keressen. De a krónikásnak mégis le kell szegzen a mondatot: *Temesváron luxus a tudomány és azért, hogy a temesvári apák gyermekeit, vagy a temesvári munkásalakosok tüdőbetegeit a legmodernebb eljárások szerint gyógyítsák az orvosok: azért a városnak luxusadó jár.*

Mi csak leszögeztük a tényt, de szeretnők hallani, hogy mit szól ehhez dr. Hans Müller, Európa legnagyobb tüdő-specialistája?

Különös baleset történt

az arad-nagyvárad szemelyvonattal Szétesett a mozdony mechanikája. — Segélymozdony vitte be a vonatot Váradra.

(Saját tudósítónktól.) Súlyosnak indult vasuti baleset történt tegnap délután Ciameghiu (Sümege) állomás közelében. Az Aradról Nagyvárad felé haladó személyvonat az állomástól másfél kilométer távolságban a nyílt pályán hirtelen megállt, ami az utasok között nagy riadalmat okozott. Sokan leugrottak a vonatról, mivel azt hitték, kiskiklás történt, mások segítségért kezdtek kiáltani. Néhány perc múlva azonban meggyőződtek arról, hogy szerencsére nem történt nagyobb baj. Kiderült ugyan is, hogy a mozdony belsejében meglazult egy csavar, amely kiesett, vele együtt több másik csavar is meglazult és így a mozdony belsejének egy része egyszerűen szétesett. A veszélyes vonat személyzete elgyalogolt a másfél kilométernyire levő őrházhoz s onnan Nagyszalontára telefonálva segélyvonatot kért. Az utasok egyrésze azonban nem várta be a vonatot, hanem gyalog indult Nagyszalonta felé. Másfél óra múlva megérkezett a segélymozdony is, amely azután elvontatta a vonatot Nagyváradra. A vizsgálat megindult és kihallgatták a mozdonyvezetőt is. A mozdonyvezető azt vallotta, hogy tudott a csavar bajáról, azonban azt hitte, hogy eljut Szalontáig, ahol kicserélheti a mozdonyt.

Jön!

Jön!

Csapodárherceg

— Madridban lesz a legközelebbi népszövetségi ülés. Genfből táviratozzák: A Havas Távirati Iroda jelenti, hogy a népszövetségi tanács valószínűleg elfogadja a spanyol kormány meghívását, amely szerint legközelebbi ülésézését Madridban fogja tartani.

Andrási-féle román szótár
füzve 140. kötve 170 lej.
Sándor hírlaprodásban Arad

HIREK

Allj meg Julcsa!

A kocsis borozgatott egy kis korcsmában s azalatt egy munkanélküli lóköltő elhajtotta a „cájt”. A kocsis utána szaladt a tolvajnak, de nem tudta beérni, mert az ostorral hajszoalta a lovat. Ekkor a lovához felebezett a kocsis és rákiáltott: „Allj meg, Julcsa!” És Julcsa felfigyelt a megszokott hangra, rájött, hogy tévedés áldozata, nem igazi urának engedelmességre, ha galopozik. Meg is állt azonnal és a lóköltőt elfogta az elősiető rendőr. Megható történet ez, a ló himnusz és értelmi fölénye az autóval szemben. Mit szólnak az okos Julcsához és a ragaszkodó, ijedt kocsihoz, aki kétségbeesett találékonyságában az emberi gazság ellen az állat becsületességéhez folyamodott? Nem is bánta meg és most már csak az kellene még, hogy az égiek valahogy úgy elensúlyozzák mindig a körülöttünk settenkedő rablók, tolvajok s zsebmeteszők gazságait, hogy például ha ellopják a zsebkönyvet, ne tolvajt kelljen kiáltanunk, hanem csak annyit: „Óráám, óráám, édes óráám!” Erre aztán a becsületes óra beszíntetné a ketyegését, kimászna a tolvaj zsebéből és vissza mászna a tulajdonos lajbijába. Vagy ha a jó barátom ellopja a könyvem, kíváncsian belőle a nevemet és a sajátját írja be helyébe, csak annyit kéne sóhajtani: „kedves Móricz-könyvem, hoci vissza!” — és már ott is lenne az asztalomon. De jó volna!...

— **Tárgyalások Duca és Caliov között.** Bucurestiből jelentik: Ma érkezett holgár lapok hírei szerint Duca külügyminiszter Genfben tárgyalásokat folytatott Caliov bolgár külügyminiszterrel a román-bolgár biztonsági szerződés ügyében.

— **Nemzetközi konferencia Hágában.** Amsterdamból táviratozzák: Október 22-én tartják meg Hágában az ötödik nemzetközi magánjogi konferenciát.

— **Temesmegye új prefektusának esküje.** Megírjuk, hogy a dr. Coste Gyula temes-torontáli prefektus távozásával Opre Jánost a kereskedelmi és iparkamarai elnököt, a Timisiana-vezérigazgatóját, a temesvári liberális párt egyik kiváló tagját nevezték ki temes-torontáli prefektusnak. Opre János ma Bucurestibe utazott, hogy kinevezési okmányát átvegye és letegye a prefektusi esküt. Oprea kinevezése általános örömet kelt, mert felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül mindenki nagyra-becsüli és tiszteli ezt a kiváló politikus.

Szótlárak, nyelvtanok
Minden nyelven Sándor hírlapirodában Arad

Az esperes valutacsempészése.

Bánffyhadjáról jelentik: Ismeretes, hogy Halász Andor református esperest néhány hónappal ezelőtt letartóztatták az érmi-hályfalvai vámnál, mert kilencezer lejt engedély nélkül akart kivinni az országból. A törvényszék ezért egy évi fogházra ítélte a református papot. Felebezés folytán a napokban fogja tárgyalni az ügyet a törvényszék, amely remélhetőleg enyhébben fogja elbírálni Halász Andor ballépését.

Ki ölte meg Tisza Istvánt?

A bűnrészességért elítélt Sztanykovszky Tibor szenzációs vallomást tett s névszerint megnevezte a gyilkosokat.

(Budapest, szeptember 22.) A Tisza-gyilkosságban való részesség miatt elítélt Sztanykovszky Tibor, aki büntetését a szegedi Csillag-börtönben tölti, ma a gyilkosság eddig ismeretlen részleteit mondotta el ügyvédjének, dr. Földváry Bélának. Földváry a 15 évre elítélt Gartner Marcellnek is ügyvédje és Gartner pönnyafelvételi kérelmének támogatására gyűjt most adatokat. Sztanykovszky szerint a gyilkosságot egy fegyverkereskedő csoport, — amelynek ő is tagja volt — ötletszerűen követte el. Szántó Béla, — a későbbi népbiztos — adta ki a jelszót, hogy Tiszát el kell fogni, hogy ártalmatlanná tegyék. Sztanykovszky azonban már csak akkor rohant be az előcsarnokba, amikor fegyverdörrenést hallott és akkor már Tisza vérében fetregett. Szántó, Kovinyi Árpád, — egy huszonötödik közös gyalogezredbeli hadnagy — Layer, egy ugyancsak huszonötödik közös gyalogezredbeli hadnagy, s egy Sándor nevű egvén, akiről nem tudja, hogy ez volt-e a keresztneve vagy a vezetékneve, lefelé rohantak a lépcsőn. Nekik azt mondták, hogy Tisza nagyon dühösen fogadta őket, amire feldühösödtek és azonnal türelmetlenül ezt

mondották:

— Jobb ez így! Ez kellett, hogy legyen a sorsa!

Sztanykovszky hangsúlyozza, hogy ezek voltak a gyilkosok. Szerinte Hüttner, Dobó, Gartner és Kéri nem részesek a gyilkosságban. Az ügyvédnek arra a kérdésére, mivel magyarázza meg lélektanilag, hogy az azóta már elhunyt Hüttner Sándor magára vállalta a gyilkosságot, amelyet el sem követett, Sztanykovszky így felelt: Hüttner besugója volt Kovinyinak a kommün idején és éppen az ő feljelentésére végezték ki Nikolényi rendőrfogaimazót, valamint Szenzel ügyvédet. Hüttner egyesek biztatták, ha megmarad vallomásánál, hogy részes a Tisza-gyilkosságban, akkor nem tesznek ellene emiatt bünvádi feljelentést és a Tisza-pörben kegyelmeket fog kapni. Sztanykovszky beismeri, hogy a gyilkosság ekkövetésekor a Tisza-villában tartózkodott és el van készülve arra, hogy a megváltozott tényállás alapján az ügyészség esetleg más súlyosabb büncselekményért emel ellene vádat, mint amiért elítélték, de úgy érzi, hogy elkövetkezett az idő, amikor végre a teljes igazságot kell megmondani.

— **Püspöklátogatás a Bánátban.** Románia egyetlen görögkeleti szerb püspöke: dr. Nikolics István timisoarai püspök a hét folyamán meglátogatta a bánáti paróchiákat és így járt Sztáncsován, Péterfalván, Lukarevácon és Kraljevácson. A püspököt látogató körútján hívei és a hivatalos hatóságok is mindenütt nagy bensőséggel és külső disszel fogadták. A tiszteletére mindenütt hivatalos fogadtatás volt ünnepies keretek között. Zeneszóval, virággal várták az állomásokon fehérruhás szüzek és a kirendelt disztingált lovasbandérium vette közre a községekbe való bevonulásnál. Nikolics püspök minden község szerb templomában misét celebrált és szentbeszédet tartott, amelyen megjelentek a híveken kívül a hatóságok képviselői és a helyi notabilitások is. A püspököt egyházlátogatási körútján Kovincics Uros aradi görögkeleti szerb esperes-plébános, Dittl Gusztáv temesrékási római katolikus esperes-plébános és Weisz Ernő temesrékási járási főszolgabíró kísérték. A püspöki körút négy napig tartott, utána Nikolics püspök visszautazott Timisoarára.

— **Eljegyzés.** Simon Váli Jugoszlávia és Roth Aladár Arad, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Nász az olasz királyi családban.** Rómából táviratozzák: Az olasz királyi pár legidősebb leányának, Mafalda királyi hercegnőnek szerdán lesz az esküvője a protestáns Fülöp hesseni herceggel, Vilmos német excsászár unokaöccsével.

— **Miért lesz Vaitoianu belügyminiszter.** Cluj—Kolozsvárról jelentik: Erdélyi János volt budapesti meghatalmazott miniszter ma nyilatkozatot adott, amelyben kijelenti, hogy a kormány rövidesen megtartja a községi választásokat, mert ki akarja köszörülni azt a csorbát, amelyet a mezőgazdasági választások eredménye presztízstelen ejtett. A volt miniszter Vaitoianu belügyminiszterre leendő kinevezésének hírére is a községi választások előkészületeivel hozza összefüggésbe.

— **Harc egy iskola körül.** Cluj—Kolozsvárról jelentik: A megyesi református elemi iskola igazgatója jelentette a kolozsvári igazgatótanácsnak, hogy a helybeli állami iskola igazgatója a református vallású tankötelesek közül azokat, akik ezelőtt állami iskolába jártak, arra akarja kényszeríteni, hogy tanulmányukat állami iskolában folytassák. Az ellenkező szülőket bírsággal akarja sújtani. A református egyház igazgatótanácsa Anghiescu közoktatásügyi miniszterhez fordul jogorvoslatért.

— **Harangtorony épül Lippán.** A lippai református egyház a napokban tartotta meg presbiteri és közgyűlését, amelyen elhatározták Pálur István lelkész indítványára, hogy a református templomhoz tornyot építenek. A gyűlésen a lelkész felajánlotta kiadandó könyvének összes jövedelmét a célra, a gyűlés tagjai pedig elhatározták, hogy minden erejükkel igyekeznek megvalósítani az építési tervet. A harang eddig külön felállított haranglábban volt elhelyezve és az építési tervek szerint a templom uccai bejáratánál beton korinthiusi oszlopon helyezik el a tornyot. A napokban nagyszabású gyűlés indul meg, hogy az egyház megterhelése nélkül lehessen végrehajtani az építési akciót. Az új tornyot nagyobb ünnepély keretében október végén avatják fel.

— **Aradi tisztviselő balesete.** Sulyos baleset történt ma reggel a pécskai-uti sorompónál. A pécskai vonat a sorompó közelében levő megálló felé haladt és Buzás Lajos aradi magánhivatalnok — nem várva míg a vonat megáll — leugrott. Az ugrás azonban oly szerencsétlenül történt, hogy felett a sorompóhoz ütötte és ájultan maradt a földön. Értésítették a mentőket, akik az aradi kórházba vitték, ahol kezelés alá vették. Az orvosi megállapítás szerint a sérülés szerencsére nem súlyos, úgy, hogy Buzás valószínűleg már a holnapi nap folyamán elhagyhatja a kórházat. — Egy másik szerencsétlenség is történt ma délután. Dragics János az aradi állomásnál egy szerencsétlen véletlen folytán eltörte a lábát, a mentők kórházba szállították, ahol kezelés alá vették.

— **Kártérítés a halottért.** A múlt év októberében Ujszentesen Mágosi Lajos földbirtokos, az ottani iskola-elnök szótállás közben forkoragadta és fejbavágta O László iskolaigazgatót. Az igazgató néhány nap múlva a botlás következtében meghalt. A temesvári törvényszék ma tárgyalta az ügyet és Mágosit egy évi börtönre, valamint az igazgató özvegyének 270.000 lejt kártérítésre ítélte. Az igazgató özvegyét a tárgyaláson dr. Lintia Livius ügyvéd képviselte.

— **Betörés Timisoarán.** Keller Györgynek a temesvári műmalom igazgatójának a józsefvárosi Kossuth ucca 9. szám alatti levő lakásába tegnap este 9 órakor a folyosó ablakán keresztül eddig ismeretlen betörő hatolt be. Az egyik szobában levő szekrényeket felfeszítette, azonban munkájában megzavarták, mert a szomszéd szobában a beteg feleségéél tartózkodó igazgató észrevette, hogy valaki jár a szobában. A betörő csak egy dobozt és egy retikült vitt magával, amelyekről azt hitte, hogy ékszeret tartalmaznak. A rendőrség megindította a nyomozást a betörő kézrekerítésére.

— **Kiss Ancy október elején nyitja meg tánciskoláját a Krispiteremben.** Beiratkozni lehet „Suro-rile Kiss” Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 3. sz. alatti üzletében.

— **Új könyvt. kiadására Kerpelnél.**

Jön!

Jön!

Csapodárherceg

Paplan, szőnyeg, függöny, ágyterítő nagy választékban, legolcsóbban

Vándor

divatáruházban Arad. Str. Metianu (Forray-u.) Telefon szám 5-18.

— Szerzetes-halál. A bezdini szerb zárda legidősebb szerzetese: Jósics Milutin hétfőn 74 éves korában meghalt. Az elhunyt szerzetes igen jámbor és istenes életet élt és több mint ötven esztendőn át volt a bezdini zárda lakója. Ma temették a zárda temetőjében el óriási részvét mellett. A beszterelést Protics József igumen végezte a zárda összes papjainak részvételével.

— Öngyilkos lett az elgázolt legény. Legutóbbi számunkban jelentettük azt a halálos kimenetelű elgázolást, amely Glogovac község villamos állomása közelében történt. — Szombaton este a Glogovac felé haladó villamos elgázolta Müller Ferenc 16 éves glogovaci legényt, aki azonnal meghalt. A csendőrség megindította a nyomozást és az eddigi adatok szerint a legény öngyilkossági szándékából vetette magát a kerekek közé.

— Csatlós „Elena“ kalapszalonzásán. Arad, str. Alexandri (Salacz) u. 5. dúsz választék legújabb külföldi kalapmodellekben. Átalakításokat olcsón vállal.

— H. Sziklay Gizi „Fehér Kereszt“ nagytermében levő tánciskolájában október 5-én kezdők részére új táncoklon kezdődik.

Visontai Soma meghalt.

Egy kiváló magyar jogász elhunyt.

(Budapest, szeptember 22.) A magyar jogászvilágnak gyászosa van. Visontai Soma, a legkiválóbb magyar büntetőjogászok egyike ma hetvenegy éves korában, a zsidó szeretetházban elhunyt. A nagymultu politikus és kiváló ügyvéd hónapokkal ezelőtt vonult be a szeretetház lakói közé s ez a körülmény jellemző arra a szerénységre, amellyel minden ügyét intézte és amellyel igazán nem szerzett magának vagyont. Leghíresebb és legérdekesebb pöre az volt, amikor Tomics Jasát, a Zasztava szerkesztőjét védte abban a bűnpörben, amelyben vádlottként állott a bíróság elé a szerb szerkesztő Dimitrievics Mihály megölése miatt. Visontai briliáns védelmének köszönhetően Tomics, aki a magyarországi szerb radikálisok vezére volt, hogy felmentették. Hálából azért a szerb radikálisok 1892-ben győzelemre segítettek, amikor Ujvidéken lépett fel képviselőjelöltnek. Ujvidéket azonban csak egy cikluson keresztül képviselte, mert 1897-ben szülővárosa, Gyöngyös választotta meg képviselőjének és Gyöngyösnek volt zután parlamenti követe hosszú időn át. Visontai Soma volt különben Kóburg Lujának, a kalandos életű belga főhercegnőnek az ügyvédje is. Visontait elhatalmasodott érelmeszesedése és szívszelvényesedés ölték meg.

Izgalmas lesz a Reinitz-tárgyalás.

Oradeamare-Nagyváradról jele ntik: Általános izgalommal várják Reinitz ügyének tárgyalását a városban. A tárgyalásra a tábla 100 belépőjegyet bocsát ki, azonban ezek csak úgy lesznek érvényesek, ha a tárgyalást a nagyteremben tartják meg. A tárgyalás során felelevenítik Spitz Samu nagyváradai zacskógyáros titokzatos meggyilkolásának ügyét, Spitz holttestét tudvalevőleg a színekben találták meg. Reinitz ezt a vádat határozottan tagadja és ismételten kijelenti, hogy nem is ismerte a meggyilkoltat. A tárgyalás egyik szenzációs részlete Pongrácz kassai rendőrfőtanácsos kihallgatása lesz. Pongrácz több, Kassán és a környéken elkövetett gyilkosságot Reinitznek tulajdonit és erre vonatkozólag fogvallomást tenni. Az itteni hatóságok véleménye szerint azonban ezeket a gyilkosságokat nem Reinitz követte el.

Gyilkos merénylet Aradon.

A megvert ember ma este bosszúból mellbeszurta haragosát.

(Saját tudósítónktól.) Gyilkos merénylet történt ma este tíz óra tájban Aradon a Fa-uccában. Egy eddig még ismeretlen tettes megverte Kozma Árpád aradi pincért, amint az uccán haladt, odaugrott hozzá, késsel a mellébe szurt és elfutott. A jankiáltásra előfutott a pincér anyja, aki még látta a menekülő gyilkost. Csakhamar megjelentek a mentők és a sebesült embert az aradi kórházba szállították, ahol dr. Ardelean inspekción orvos azonnal kezelés alá vette. A merénylet részletei, illetve előzményei a következők:

Kozma Árpád a Központi-étterem pincére ma délután szabadnapos volt s a szolgálat letétele után néhány barátjával mulatni ment. Az egyik kocsmában a délután folyamán összeveszett egy ismeretlen, köpcös férfivel, akivel verekedni is kezdett. A barátok azonban rövidesen szétválasztották a verekedőket, az ismeretlen ember eltávozott s Kozmáék pedig folytatták a mulatságot tovább. Este kilenc óra felé Kozma hazatért fa-uccai lakárára, ahol néhány nőismerősét és barátját vendégül látta. Kissé ittas állapotban volt, amit az is bizonyít, hogy amikor kikergette barátját az uccára, feledékenységből rázárta nőismerősére az ajtót. Amint barátjától az uccán elbucszott s vissza lakása felé haladt, az ember, akivel délután verekedett és aki ott sétált egész este az uccában egy nő társaságában s minden bizonnyal Kozmát leste, odaugrott a pincérhez és egy késsel a mellébe szurt. Kozma jankiáltást hallatott és összeesett. A kiáltásra néhány ismerőse, meg a szomszédban lakó anyja is odaszaladt. Közben meglátta a menekülő támadót, aki azonban a sötétben eltűnt. Értesítették a mentőket, akik Kozmát a kórházba szállították. Időközben a rendőrség is megjelent a színhelyen és megkezdte a kihallgatásokat. A támadóra nézve az áldozat anyja kijelentette, hogy névszerint nem ismeri ugyan de azt biztosan tudja róla, hogy a vasúti viaduktnál kovácsműhelye van. A nyomozás ebben az irány-

ban megindult és minden valószínűség mellett szól, hogy a gyilkos támadó rövidesen kézrekerül. Kozma Árpád sebesülése meglehetősen súlyos.

GROSS és RENDI uri szabókhöz az őszi és téli angol különlegességek beérkeztek.

Harc

a garancia-paktum körül
Részvess-e Németország a szövetségesek konferenciáján?

(Berlin, szeptember 22.) A kormány tagjai Hindenburg elnöklésével tegnap minisztertanácsot tartottak. Az ülésen Gausz londoni szakértő referált a londoni tárgyalások eredményéről, majd Stresemann külügyminiszter ismertette a szövetségesek konferenciájára szóló meghívást. A konferencián való részvétel fellett heves vita keletkezett, amely a késő órákig tartott. A minisztertanács eredménytelenül végződött és ma folytatják. Hír szerint Hindenburg köztársasági elnök erélyesen támogatja Stresemann külügyminiszternek ez ügyben elfoglalt álláspontját. — A német nemzeti párt vezérő bizottsága tegnap ülést tartott. A pártvezetőség rezervált magatartást foglalt el a garancia paktummal szemben, a vidéki szervezetek azonban határozottan ellene vannak.

A csehszlovák kormány — mint Prágából jelentik — ajánlatot tett a német kormányoknak a garancia szerződésre vonatkozó tárgyalások felvétele ügyében. Hír szerint most a lengyel kormány is hasonló felhívást intézett a német kormányhoz.

Jön!

Jön!

Csapodár herceg

Elrekvirálták

egy aradi igazgató lakását
Matosvásárhely volt főügyésének különös lakásügye.

(Targu-Mures, szeptember 22.) Tudósítónk éjszakai telefonjelentése. Marosvásárhely lakosságának nyugalmát a lakáshivatal egy újabb ítélete kavarta fel. Dr. Sztupjár Samu, Marosvásárhely volt főügyész helyettesét — mint ismeretes — néhány hónap előtt az Ipartestület Országos Szövetségének ideiglenes igazgatójának választották meg és ebben a minőségben gyakran kellett Aradra a szövetség színhelyére utaznia, s itt hosszabb-rövidebb ideig tartózkodnia. Sztupjár attól tartott, hogy gyakori távollétei miatt marosvásárhelyi lakását elrekvirálhatják, ezért utazásait minden esetben bejelentette a lakáshivatal elnökének, akitől ígéretet is kapott arra vonatkozóan, hogy lakását elrekvirálni nem fogják. Ennek dacára nemrégiben mégis elrekvirálták háromszobás lakását, melyben felesége, két fia s egy Domokos nevű magánzó lakik. Sztupjár természetesen megfellebbezte a rekviráló határozatot a törvényszékhez, amely ma tárgyalta az ügyet, s jóváhagyta a rekvirálást és így az ítélet következtében Sztupjár rövidesen lakás nélkül marad.

Az aradi Apolloban

szerdától

Kvittek vagyunk

szerelemi sakkjáték

MARIE PRÉVOST,
MONTE BLUE

a főszerepben.

Az előadások 5, 6, 7, 8 és 9
órákor kezdődnek. 20141

Igéret földje

RAQUEL MELLER-rel

a főszerepben, 20259

csütörtökig

az aradi Urániában

Az előadások

5, 7 és 9 órákor kezdődnek

— Titokzatos gyilkosság a magyar fővárosban. Budapestről táviratozzák: Az elmúlt éjszakán az Országbíró-uccai gyártelepek egyikén Szenes János éjjeli őrt holtan találták. A fején erős ütés nyomain voltak láthatók és az arca annyira el volt torzuva, hogy alig lehetett ráismerni. A tettest elfogták, aki azonban tagadja, hogy ő lenne a gyilkos.

Új cikoriacsomagokat

szintén piros papírba göngyölve újabban erősen feldicsérnek és olcsóbban ajánlanak. Ne hagyja magát megtéveszteni... Csak a valódi Franck-ot fogadja el, melynek címkéjén rajta áll az ismert kávédaráló, valamint a Franck Henrik Fiai cégjelzés. A valódi Franck* a legismertebb kávépótlék és az is marad.

* kávédarálóval.

3016

Gondos anya Höfer hintőport, krémet, szappant használ.

SZÍNHÁZI MŰVESEK

Budapesti színházak műsora.
 Budapestről jelentik: A budapesti színházak e heti műsora a következő: **Vigszínház:** szerda és csütörtök: *Hármascskán, pntek: Uriemberek* (először), szombat: *Uriemberek*, vasárnap délután: *A tol vaj, este: Uriemberek. Renaissance-Színház:* Szerda: *Hamlet*, csütörtök: *Hamlet*, péntek: *Haláltánc*, szombat: *Hamlet*, vasárnap: *Hamlet*. — **Belvárosi Színház:** Egész héten: *Ha akarnám!*, vasárnap délután: *Szeretni*, este: *Ha akarnám!*. — **Magyar Színház:** Egész héten: *Masa pénzt keres.* — **Királyszínház:** szerda: *Régi jó Budapest*, csütörtök: *Régi jó Budapest*, péntek: *Régi jó Budapest* (századszor), szombat: *Anna bá*, vasárnap délután: *Régi jó Budapest*, este: *Annabál*. — **Fővárosi Operettszínház:** szerda: *Az Orlov bemutatója*, egész héten: *Orlov*. — **Budai Színház:** Egész héten: *Uferini vendéglátása*. — **Városi Színház:** Szerda: *Eva*, csütörtök: *Rigoletto*, péntek: *A nota vége*, szombat: *Tosca*, vasárnap délután: *Dolly*, este: *A nota vége*.

Szinügyi bizottság a váradi szinigazgató ellen. Oradea-Mareáról jelentik: A szinügyi bizottság ezen a héten ülést tart, amely rendkívül izgalmas felolvasásnak igérkezik. Ugyanis Gróf László szinigazgató a fennálló jogszokások ellenére bejelentés nélkül felemelte a helyárakat, a miért most vonja felelősségre a szinügyi bizottság.

Arad zenei és művészeti életének jelentős eseménye Gelinek Lotte negyedszázados jubileárius hangversenye. Közreműködnek: Gelinek Lotte, dr. Marcus István, Róna Dezső, Huszár Károly, dr. Grünfeld Edéné, Dávid Edith, Strasser Hermy, Böhm Herma, Madame Romain, Heller Rezső, M. Selezán és Gellért Fál. Szinrekerülnek a „Carmen”, a „Parasztbecsület”, a „Walkür”, a „Sámson és Delila” és a „Lohengrin” egy-egy részlete. A csütörtöki estélyre jegyek már csak korlátozott számban a Sándor hírlapirodában.

Tollagi Adolf meghalt. Budapestről táviratozzák: A régi magyar színészet egyik tekintélyes és valamikor nagyon népszerű tagja dőlt ki az élok sorából. Tollagi Adolf a Népszínháznak volt hajdan rendkívül kedvelt komikus, de a színészkedést a Népszínház megszűnése után nemsokára abbahagyta és azóta visszavonultan él. Tollagi Adolfot hatvanhárom éves korában érte utól a halál.

Horváth Mici. Aradnak éveken át becézett primadonnája bucsuzik október 4-én ettől a várostól, ahol szeretetének minden látható jelével elhalmozta a színházba járó közönséget, méltán kiváló kedvencét. A bucsúból Győző Alfréd is kikérte a részét, mert sikerben osztályostársának ünnepén maga is ott akar lenni, hogy a színészetnek ezt a napját minél fényesebbé tegye. Fellépnek még Z. Várady Margit, a bájos Vannay Lonci, akik két éve nem láttunk már a színpadon, valamint Bing János, Inke Rezső, Rudas Bandi és Faludy Károly. Ezek a nevek biztosítékai, hogy a Sybil, Cigányprimás és a

Dollár-csempészet Bécsből és Budapestről Varsóba

Az Osztrák Nemzeti Bank törölte a dollár jegyzését.

(Budapest, szeptember 22.) Magyarország és Ausztriában különös események játszódnak le a dollár körül. Az utolsó hetek folyamán élénk kereslet indult meg az effektív dollárbankjegyek iránt, a budapesti és a bécsi tőzsdén megjelentek a jólismert vásárlók, akik magasabb árat kínáltak a dollárbankjegyekért a hivatalos jegyzésnél. Sikeresült is olymódon nagy tétel dollárt kivinniük, amit zügforgalomban szereztek meg.

Budapestben és Bécsben is csak hamar rájöttek, hogy a dollár útja Lengyelországba vezet. Míg a lengyel kormány a zloty áresése miatt akadályokat támaszt a belső gazdasági élet számára a valutabeszűrésnél és különböző korlátozási intézkedéseket léptetett életbe, a lengyel kereskedelem és ipar kénytelen a ki nem elégitöltött igényeket a zügforgalomból ellátni, úgyhogy Lengyelországban ismét alaposan felvirágozott a valuta-zügforgalom.

Mint ahogy a lengyel piac csak

hamar kimerült, a dollárvásárlók eltelek a budapesti és bécsi piacot és egyre magasabb pénzt kínáltak a dollárért. Budapestben 700—800 koronával lehet magasabban ellátni a dollár bankjegyet, mint ahogy a Nemzeti Bank hivatalosan jegyzi. Az ártólvarmkülönbséget arra mutat, hogy a budapesti piac bizonyos fokig kimerült, mert igen sok dollárt csempészték már ki a lengyel ügynökök Bécsen keresztül Budapestről. Előbb természetesen Bécs körvetezett, majd amikor az ottani áruajánlatok megszüntek, Bécsen keresztül a budapesti készleteket igyekeztek összevásárolni a lengyel ügynökök.

Az osztrák nemzeti bank már megadta a választ a lengyel sibernek és egyelőre megszüntette a dollár-bankjegy jegyzését, ami azonban nem jelenti azt, hogy a dollárt nem jegyzi Ausztriában, hanem csupán a bankjegy jegyzését törölték, míg a newyorki kifizetést továbbra is jegyzi az osztrák nemzeti bank.

magyar korona 340, cseh korona 6.13.

ZÜRICHI TŐZSDENYITÁS (Szeptember 22.) Berlin 123.35, Amsterdam 208.25, Newyork 518.75, London 2511, Páris 24.55, Milánó 21.20, Prága 15.35, Budapest 0.0072.60, Belgrád 9.20.75, Bucuresti 2.50, Varsó 0.00082.50, Bécs 0.0072.95.

ZÜRICHI TŐZSDEZÁRLAT (Szeptember 22.) Berlin 123.30, Amsterdam 208.25, Newyork 518.25, London 2511, Páris 24.52, Milánó 21.17, Prága 15.35, Budapest 0.0072.60, Belgrád 9.21, Bucuresti 2.50, Varsó 0.00082.50, Bécs 0.0072.95.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT (Szeptember 22.) Kifizetések: Páris 9.80, London 1000, Newyork 205, Milánó 8.52, Zürich 39.75, Bécs 29, Prága 6.05. Valuták: Napoleon 780, arany márká 48.25, leva 1.48, török lira

Lengyelvér II. felvonása a legjobb előadásban kerül színre. Pénteken megnyílik a téli színház pénztára, mindenki siessen jegyet magának biztosítani, mert előreláthatólag gyors elővételben minden jegy el fog kelni.

Közgazdaság.

Zürichben 2.50, Párisban 10.20 a lej.

HELYI VALUTAÁRAK.

(Szeptember 22.) Áru: Márka 49, angol font 990, francia frank 9.80, svájci frank 40, lira 8.80, dinár 3.60, dollár 205, schilling 29.50 magyar korona 350, cseh korona 6.20. Pénz: Márka 47, angol font 980, francia frank 9.50, svájci frank 38, lira 8.40, dinár 3.50, dollár 203, schilling 29, magyar korona 360, cseh korona 5.95. Kifizetések: Márka 49.50, angol font 1006, francia frank 9.90, svájci frank 40.05, lira 8.53, dinár 3.70, dollár 206, schilling 29.20.

Kizárólag engros. Kizárólag engros.

AZ ORSZAG LEGNAGYOBB SZÖRMEÁRUHÁZA CLUJON VAN.

Telefon Interurban 5-19.

Szenzáció a „CASA DE LIPSCA” cluji lerakata. Káprázatos választékban találunk a nézők személe a világ összes szőrméi. A cégnek London, Páris, Lipse, Bécs, Krakau és New-Yorkban vannak fiókjai. A cluji áruház a napokban nyílik meg a Cal. Reg. Ferdinand 5. sz. alatt a Szabó Jenő emeleti helyiségben. A kereskedelmi életnek ez lesz a legnagyobb szenzációja.

Telefon Interurban 5-19.

1.14, angol font 990, francia frank 9.80, svájci frank 38.75, lira 8.40, drachma 3, dinár 3.55, dollár 204, lengyel márká 34, osztrák korona 29, magyar korona 28, szokól 6.

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS ÁRFOLYAMAI. (Szeptember 22.) Belgrád 1267—1271, dinár 1253—1267, Páris francia frank 3379—3403, Zürich svájci frank 13.760—13.863, Prága 2112—2120, cseh korona 2102—2120, Bucuresti 347—349, lej 343—349, Newyorki dollár 71.285—71.705, Bécs osztrák korona 100.15—100.75.

Az új magyar pénz elnevezése. Budapestről táviratozzák: Hír szerint az új magyar valuta neve ujkorona lesz, s Magyarország ezzel az aranykorona számításra tér át. A beváltási kulcsot, illetve egy arany — jobban mondva ujkorona — értékét 14.500 koronában állapítják meg.

A lej a budapesti valutapiacra Budapestről táviratozzák: A szabad valutapiacra már napok óta nagy az áruhiány. Ez annál inkább feltűnő jelenség, mert a gabonaárértékesítéssel kapcsolatban nagy devizakínálatra számítottak. A szabadpiacon azzal magyarázzák a dollárban, bécsi és prágai kifizetésben való hiányt, hogy a nagyvállalatok és exportőrök egyszerűen elkerülik a szabad piacot és nem veszik igénybe az ügynökök és magánbankházak közreműködését a külföldi kifizetések értékesítésénél. Egyedül bucaresti kifizetést kínálnak ma is nagy feltételben a piacon. A lej és a bucaresti kifizetés már napok óta igen lanya, mert a nyugati piacokról, főleg Londonból erős az áru kínálat. Így a bucaresti kifizetés árfolyama, amely egy héttel ezelőtt még 272-ön állott, ma 248-as árkurzusig csökkent, vagyis a lej áresése néhány napon belül tíz százalékos volt.

MOZI

xx „Kvittek vagyunk”. (Lubits Ernő-film bemutatja az aradi Apolló mozgószínházban.) „Kvittek vagyunk” címen újszerűen rendezett modern szerelmi filmjátékot mutat be ma színdén az Apolló mozgószínház. Lubits Ernő a világhírű rendezőművész teljesen újszerűen, ötletesen és amerikai arányban rendezte meg ezt a filmet, amelynek főszerepeit Marie Prevost és Monte Blue alakítják. A „Kvittek vagyunk” nagy szerű slágerdarab, amely péntekig marad az aradi Apolló mozgószínház műsorán. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx „Az ígéret földje” társadalmi dráma nagy sikere az aradi Urániában. Nagy sikerrel mutatta be az Uránia mozgószínház „Az ígéret földje” című hatalmas modern film-drámát. Munkáslázadás, égő petroleumkutak teszik látványossá a fordulatos lefolyású tizfelvonásos hatalmas filmet, amelynek főszerepét Raquel Meiler alakítja. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Utlevelvizumozás Megbízások

Olesó! Gyors! Pontos! **Kunstler-vizum iroda.**
(Dácia szállóval szemben.) Arad, Bul. Reg. Maria 22. Telefon szám: 669.

Naponta futárindítás! **PICHLER** papírüzlet.
LOBL hírlapiroda.
Weinberger cipőüzlet

Gyógyítható-e a rákbetegség?

Egy londoni orvos új gyógyító-szérumot fedezett fel.

(London, szeptember 22.)

A londoni preventív orvostani intézet egyik orvosa, Thomas Lumsden dr. hosszú idő óta kísérletezik ráksejtekkel. Ez év júniusában tudatta a nyilvánossággal első eredményét: üvegben tartott ráksejteket széruma megsemmisített. Azóta patkányokkal kísérletezik. Ötven Jensen-féle patkány-sarcomával beoltott állat közül 41 gyógyult széruma hatása alatt (82 percent). Ötven vagy egyáltalában nem, vagy más módszerrel kezelt patkány közül csak nyolc gyógyult meg. Ezzel a rákbetegség egyik formájának, a sarcomának gyógyíthatósága közeli lehetőségé vált. Orvosi körökben nagy ígéretnek tekintik, mert bebizonyosodott, hogy ezzel a szérummal egyszer beoltott állatok immunissá válnak újból beoltott patkány-sarcomával szemben. Egyik érdekes próbája volt Lumsden doktornak, mikor egyik patkány sarcomával beoltott bal lábát jobbláába oltott szérummal gyógyította meg. A szérum tehát a vérben gyógyító szubsztanciát teremtett. Emberen még nem próbálták ki a szérumot, de az intézetben tovább kutatják, hogy mily gyógyító hatást érhetnek el oly rákos sejtek gyakori beoltásával, amelyek az antiszérum befolyásolásának már ki voltak téve. Azt hiszik, hogy nyomában vannak a rák specifikus okozójának és hogy akkor a szérumot még tökéletesíthetik és specifikálhatják.

Ha a sok tuberkulózis- és rák-kutató eredményeinek gyakori és megerősített közléseire gondolunk, nem merünk úgy örülni ez autentikusnak hangzó híreknek — amely az emberi nem egyik legveszedelmesebb ellenségétől való közeli szabadulást ígéri —, mint szeretnők.

Felelős szerkesztő:

RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judeului.

Tuzifa

waggontételben legolcsóbb
árban beszerezhető

Klein és Weiner

fakereskedőknél Arad, Str. Nic. Grigorescu 3-4. (volt Munkácsy-ucca.) Timișoara, Bul. Carol 19. (volt Hunyadi-ucca.) Telefon Arad, 5-31., Timișoara 21-22.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjazás szerint számítják. — Minden szó hirdetés árát hétköznap 3 lej — bányai, vasárnap 4 lej. — Vestagabb betűvel 5 lej, illetve 3 lej. — A vastagabb betűvel kivánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük föl. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 30 lej, vasárnap 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést szűvegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti aláírást nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse. * * * * * Hirdetéseket telefon útján is feladhatók, telefon szám: 151. * * * * *

Alkalmazás.

NAGYOBB gyermekek mellé német kisasszony kerestetik. Cim: Rudolf Mosse Arad. 10278

MINDENES LEÁNYT keres Striegliné Arad, Str. Cosbuc (Wesselényi-u.) 4. földszint. 5540

KERESÜNK vezető molnart 11 járatu molomhoz, gyakorlattal bírót, aki a jó kiírást garantálja. Gőzmalom Sanpetru German (Timiș). 5610

EGY villanyszerelő állandó munkára felvétetik. Gáspár műszerész Arad, Strada Horia No. 2. 5624

PERFECT szobaleány kerestetik azonnali belépésre. Arad, Bul. General Dragalina 16. sz. (Apponyi-ut) II. emelet, ajtó 11. sz. 5629

VARRO tanuló leányokat felvesz Janosó I. Arad, Burv. Carol I. 69. (Erzsébet körút 69.) 5632

KISASSZONY gyermek mellé ajánlkozik. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kerek. 5636

TISZTESSÉGES mindenek főzőnőt és takarítónőt 8-12-ig keresek. Arad, Piața Luther 2., I. em. 6. 5635

SZÖVÉSZETHEZ magasnövesű nő munkára felvétetik. Arad, Str. Eminescu 27. Kálmán. 15194

SZÖVŐMUNKÁRA román leányok felvétetik. Arad, Strada Eminescu 27. Kálmán. 15194

MINDENKES BEJÁRO FÓZONO, jó bizonyítvánnyal, azonnal felvétetik. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. e., jobb. 3725

Ingyatlan.

ARAD, Strada Oituz (Illés-ucca) 45. számú magánház, kerttel, elfoglalható 5 szobás modern lakással eladó. Bővebbet Burza Testvérek vaskereskedésben. 5613

Vétel és eladás.

NEGYVENÖT drb. igen erős család méh, tele mézzel, jutányos áron eladó. Cim: gyógyszerész Tárnova. 5636

VASRACOS sarkert felerésze a felső temetőben eladó. Bővebbet ugyanott a felügyelőnél. 5633

KEK bárszoy aza'ongarnitura, nagy Argaman szőnyeg és aranyozott Consul tükör eladó. Arad, Str. Gozda (Szent István-ucca) 11. 5634

PERZSA ES SILSKIN KABATOK, perzsa szőnyegek, különböző komplett szobabereendezések, cimbalom, hegedű, antik órák, vitrin, festmények, rézágak, rézmosdó, éjjelizsekrények, hintaszék, fotelok, íróasztalok, disztárgyak, 12 darab csésze, férfi felöltők, függönyök, íróasztalgarnitúrák, utazóbőrönd, gyermekkosci, tükrös mosdó, tükrök, karnisok, drapériák, intarziás régi szalon, szalomasztal, stb. eladók. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. e. jobb. 600

SZENAPREST megvételre keresünk. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadóhivatalába „Jókarban” jellegre kérünk. 5640

EZÜSTÖT, ékszert, antik butort, zongorát, teljes modern lakás berendezéseket legmagasabb árban vesszünk. Vidékre utazunk. Salon Artistique Arad. 2601

TRANSPORT boros hordó eladó Arad, Str. Joan Calvin 32. 5641

ANTIK ÉS MODERN butorokat, különböző antik tárgyakat, szörme árukat, disztárgyakat, szőnyegeket, fehér és ruhanevet, háztartási cikkeket, stb. bizományba veszek. Arad, Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-ucca), I. em., jobb. 1000

Különféle.

ELVESZETT Aradon a nyáriszínházi imaházban, vagy az ahhoz vezető utcákon egy szürke női opossan gallér. Beesületes megtaláló jutalomban részesül. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5639

ROMÁN fordításokat precizen végez „Minerva” fordítási iroda Arad, Strada Horia (Széchenyi-ucca) 4. sz. 5555

ELADÓ üzennagyobbítás miatt egy 16 HP. Marshall-lokomobil, egy darab egyes víznyomású olajprés szivattyúval. Keresek egy részes molnart azonnali belépésre. Farkas Gyula Tárnova. 5647

Kóstolja meg! és csak azután terjessze a hírt, hogy a legjobb helyi borok Babucz Lajos „Mókus” vendéglőjében Aradon, Calea Saguna és Nema Pompiliu (Varjassy Lajos- és Kasza-ucca) sark, kaphatók. 9395

LICHTWITZ

LIQUEURS

HA a lap kézbesítése körül kifogása van, forduljon azonnal a kiadóhivatalhoz, hogy a panaszát orvosoljuk.

Házvezetőnőnek

ajánlkozik vidékre magányos urhoz háztartás összes ágazataiban otthonos, kellemes külsejű intelligens nő. Cim: „FORTUNA” irodában Arad, Strada Consistorului 31. 1033

Bármilyen cőinak megfelelő házak, mindenhol elfoglalható lakással, legolcsóbban „FORTUNA”-iroda útján Arad, Strada Consistorului (Batthyány-u.) 31. szám vehetők. 1033

A város közvetlen közelében
60—70 kat. holdas

ingatlan

bolgar kertészet céljára bérbeadó.

Bővebbet: Györffy „MURES” irodájában Arad. 15194

Ujságmakulatura

5 kgr.-os csoportokban
kapható a kiadóhivatalban

TEKINTSE MEG

ARAD, STR. CONSISTORULUI
(Batthyány-ucca) 12. szám alatt levő
dusan felszerelt bizományi raktárt.

Kétszobás

parkettás irodahelyiség a téllszínház közvetlen közelében kiadó. Bővebbet Györffy „Mures” irodája Arad, Strada Unrei (Fábián Gábor-ucca.)

Eladó háztelkek

a Ludig tanyán

Vágóhid- és Kasza-u. végén.

1 és 2 szobás házak építése kedvező fizetési feltételek mellett.

FELVILÁGOSÍTÁST AD:

Dr. Ursu ügyvéd Arad, Bul.

Reg. Ferd. 19., Leitner

mérnök P. Mihail Vit.

(Ferenc-t.) 10. és a helyszínen mindennap. 5450

Str. Brezoianu

(Legelősor) 7. számú gyönyörű kis magánház, átvehető 2 szoba, konyha, nyári-konyha lakással, udvar, kerttel, 190.000 lejért eladó. — Kizárólagos megbízott: Uranul-iroda, Arad, főpostával szemben.

HIRDETESE

EREDMÉNYES

LESZ,

ha azt szakemberek dolgozzák ki. Kérjen árajánlatot és díjtalan propagandatervezetet!

LLOYD EXPRESS

hirdetési irodától,

Cluj, Str. Memorandului 24.

Hirdetések, noticok, közlemények a világ bármely lapjában.

Eredeti tarifák szerint.

Alig használt világos szürke
modern, komplett

konyhabutor

elutazás miatt sürgősen eladó. — Cim: „Fortuna” irodában Arad, Str. Consistorului (Batthyány-u.) 31. 1033

Kiadó lakások előjegyezve.

VEGYEN

MUZSAY-nál

Aradon a színházzal szemben

Férfi öltöny, őszi-téli Lej 1950—

Őszi-téli felöltő

(tisztá gyapjú) ... 1950—

Double raglán vagy

ulster mind. szinh. „ 2500—

Gummi kabát ... „ 960—

Fregoll őszi kánát

minden színben „ 2600—

Bőr kabát (szörme

bélés és gallér) „ 4600—

Winpassingi és Hannoveri

gummi kabát különlegességek.

Lágy ólom

megvételre kerestetik.

Cim az Aradi Közlöny

kiadóhivatalában.